

Osvrti, recenzije, prikazi

Dragica Budić

Treba li nešto mijenjati u državnom natjecanju iz matematike za učenike osnovnih škola?

Sažetak

Ovim člankom iz percepcije učitelja želim dati svoj osobni osvrt na matematičko natjecanje u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje namijenjeno učenicima osnovnih škola. Što se to događa s natjecanjem i kome je namijenjeno? Ima li smisla za njega pripremati učenike ako unaprijed znaš da će većina učenika doživjeti veliki stres zbog neuspjeha? Kakva je motivacija učenika i učitelja ako izabrano dijete postigne uspjeh od nula bodova?

Ključne riječi: Natjecanje iz matematike, motivacija, zadatci, uspjeh, stres

I ove školske godine počelo je državno natjecanje iz matematike u kojem sudjeluju učenici od četvrtog razreda osnovne škole do četvrtog razreda srednje škole. Ovo je zapravo jedino natjecanje u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u kojem mogu sudjelovati učenici razredne nastave, i to samo četvrti razredi. Za učenike i učitelje/učiteljice razredne nastave to je izazov koji s nestrpljenjem očekuju jer se za to pripremaju pune četiri godine.

I što se onda događa? Prva razina natjecanja, školsko natjecanje, šok i nevjerica. Učitelji/uči-

teljice prijave dva-tri najbolja učenika iz razreda i pojedini učenici se vrata s nula bodova. Da, nula od 50 mogućih bodova. Učitelji pomalo revoltirani, a djeca posramljena. Roditelji se pitaju kakva je to škola u kojoj njihovo dijete, koje četiri godine nije dobilo četvorku iz matematike, prvi državni test rješava s nulom. Učiteljima/učiteljicama koji su pripremali učenike, preostaje razgovor s djecom i roditeljima i objašnjavanje, uz teško preznojanje, kako je do toga došlo i gdje je zapravo problem, i da su to dosta neprimjereni testovi koje sastavlja ne znam tko, ali sigurno

no osobe koje ne samo da nisu radile u nižim razredima osnovne škole već ne poznaju način razmišljanja niti mogućnosti djece te dobi.

Nakon prvog neuspjeha/uspjeha onih koji idu na sljedeću razinu, županijsku, opet isto. Učenici se preznojavaju čitajući zadatke jer je već u startu veliki problem. Prvi zadatak prepreka je koju je teško prijeći, a sljedeći još teži. Neki plaču, i od stresa ono što bi riješili, ne mogu od panike i suza, a neki, unaprijed svjesni da sve ne mogu riješiti, niti ne pokušavaju. I dok se učenici muče računajući, učitelji/učiteljice čekaju i u razgovoru najavljuju da upravo zbog navedenog više neće sudjelovati, i usput mole Boga da njihov učenik ne bude taj s nulom, što je lako moguće. Ta dva sata neizvjesnosti toliko su duga da se čine kao godina. Nakon puna dva sata mučenja izlaze učenici, a mentori im prilaze i sa strepnjom ispituju kako je bilo i koliko su riješili. U razgovoru s djecom teško je dokučiti koliko su bili uspješni, pa zajedno strepe čekajući analizu rješenja. Analiza, to je tek prava zavrzlama. Po njoj se vidi da pitanja stvarno sastavljaju osobe koje ne poznaju kurikulum četvrtog razreda jer u suprotnom ne bi kao mogućnost rješavanja stavili jednadžbu s tri nepoznanice, a o silnom crtanju i iscrtavanju neću niti govoriti. Da su rješavali zadatke prema analizi, ni dva sata im ne bi bila dovoljna samo za pisanje, a kamoli razmišljanje. Nakon provedene analize opet neizvjesnost jer su djeca zbunjena od silnog objašnjavanja pa se sjećaju ili ne sjećaju što su napisala. Nažalost, sada su na iglama i mentori i djeca. Treba dočekati prve neslužbene rezultate. Čim se netko iz povjerenstva približi oglasnoj ploči, nastaje stampedo. Gledaš, ne vjeruješ. Viši razredi, prvo mjesto, 8 bodova od 50. Zar

je moguće? Ljudi, što se to događa? Za koga su ti testovi sastavljeni? Učitelji su svjesni što je u pitanju, ali djeca su opet razočarana i ne može ih se utješiti. Teško da će ih se sljedeće školske godine nagovoriti da sudjeluju. Nažalost, i na ovoj razini bilo je učenika s nulom. Konačno smo dočekali i rezultate za učenike četvrtih razreda. Kolegica prilazi ploči i veselo viče da imamo prva dva mjesta. Da, naši malci su ipak bili nešto bolji. Prva dva mjesta zauzeli su učenici iz naše škole, i to prvo mjesto s 32, a drugo s 31 bodom od 50 mogućih.

Učiteljica sam već četrdeset godina i u svakoj generaciji četvrtih razreda imala sam učenike sa zavidnim rezultatima, ali ako se ništa ne promijeni u sastavljanju pitanja za ovakav vid natjecanja, moja posljednja generacija u njemu sigurno neće sudjelovati. Ovo natjecanje veliki je promašaj i djeluje demotivirajuće za učenike, nas učitelje koji ih pripremamo, ali i za roditelje koji daju svoj pristanak za njega. Jedino pohvalno je što mogu sudjelovati i učenici s poteškoćama, ali, nažalost, učenici koji postižu odlične rezultate i nastavne sadržaje predviđene predmetnim kurikulumom u potpunosti usvajaju, nisu obuhvaćeni ovim natjecanjem. Ovo je zapravo natjecanje namijenjeno nadarenim učenicima, a kojih je u generaciji jako malo - ako ih uopće ima.

Zato apeliram Agenciji da preispitaju stav oko ovog učenici najvažnijeg natjecanja, da razmisle i njime obuhvate odlične učenike, koji stoje iza svog školskog uspjeha jer u protivnom ovo natjecanje gubi svoj smisao i u potpunosti će nestati jer na njemu neće imati tko sudjelovati.